

3. Ball, G. A. Analiz psihologicheskikh vozdeystvij i ego pedagogicheskoe znachenie / G.A.Ball, M.S. Burgin // Voprosy psihologii. – №4. – М. : 1994. – P. 56-66.
4. Goncharenko S. Gumanizacija i gumanitaryzacija osvity / S. Goncharenko, Ju. Mal'ovanyj // – K. : Shljah osvity. – 2001. – № 3. – P. 4–5.
5. Kostjuk G. S. Navchal'no-vyhovnyj proces i psyhichnyj rozvytok osobystosti / Pod.red. L.N. Prokolyjenko; Upor. V.V. Andryjevs'ka, G.O. Ball, O.T. Gubko, O.V. Proskura.– K. : Rad.shk., 1989.– 608 p.
6. Mashbyc' Ju. L. Psychologichnyj mehanizm do vyznachennja uchbovoi' zadachi: sutnist' i evrystychnyj potencial // Teorija i tehnologija proektuvannja navchal'nyh system: Zb. nauk. prac' Instytutu psihologii' im. G.S. Kostjuka APN Ukraïny. – K. , 2002. – Vyp. 3. – P. 245-252/
7. Mitina L. M. Lichnostnoe i professional'noe razvitie cheloveka v novih social'no-jeekonomicheskikh uslovijah / L. M. Mitina // Voprosy psihologii. – 1997.-№ 4. - P. 28-38.
8. Pinjaeva S. E. Lichnostnoe i professional'noe razvitie v period zrelosti / S. E. Pinjaeva, N.V. Andreev // Vopr. psihologii. – М. ; 1998. – № 2. – P. 3-10.
9. Pomytkin E. O. Pryncyp duhovnosti u pidgotovci majbutnih profesionaliv // Psychologija osobystisno orijentovanoi' profesijnoi' pidgotovky uchnivs'koi' molodi: Nauk.-metod, posibnyk / Za red. V.V. Rybalky. – K.; Ternopil', 2002. – P. 53-65.

УДК 378.147.53.371.134.005.336.2

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ

Гусєва О.С., аспірант

Запорізький національний університет, вул. Жуковського 66, м. Запоріжжя, Україна

GysevaOlha@yandex.ru

У статті розглянуто особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів, на основі широкого кола існуючих досліджень. Подається розмежування понять «компетентності» і «компетенції». Висвітлюється структура формування компетентностей. Описується сутність та значущість формування саме соціокультурної компетентності, як важливої складової у процесі навчання студентів фізичного факультету. На основі даної постановки проблеми, відносно формування соціокультурної компетентності у майбутніх викладачів у галузі фізичної науки, намічені подальші дослідження .

Ключові слова: компетентність, компетенція, соціокультурна компетентність, професійність.

СОЦИОКУЛЬТУРНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ КАК ВАЖНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛИЗМА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ФИЗИКИ

Гусєва О.С., аспірант

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского 66, г. Запорожье, Украина

GysevaOlha@yandex.ru

В статье рассмотрены особенности формирования социокультурной компетентности будущих учителей на основе широкого круга существующих исследований. Подается разграничение понятий «компетентности» и «компетенции». Освещается структура формирования компетентностей. Описывается сущность и значимость формирования именно социокультурной компетентности, как важной составляющей процесса обучения студентов физического факультета. На основе данной постановки проблемы, относительно формирования социокультурной компетентности у будущих преподавателей в области физической науки, намечены дальнейшие исследования.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, социокультурная компетентность, профессионализм.

SOCIO-CULTURAL COMPETENCE AS AN IMPORTANT COMPONENT OF PROFESSIONALISM FUTURE TEACHERS OF PHYSICS

Guseva O.S, a graduate student

Zaporizhzhya National University, Zhukovsky str, 66, Zaporozhye, Ukraine

GysevaOlha@yandex.ru

The article deals with the peculiarities of sociocultural competence formation of future teachers found in a wide range of modern studies. The distinction between "competently" and "competence" is given and the structure of competence formation is presented. The author describes the nature and significance of sociocultural competence formation as an important component in teaching students majoring in physics. We carry out our study of sociocultural competence formation of future physics teachers taking into consideration the given problem.

The article presents the results of scholars analyzing competence formation. Some of them also draw our attention to the consideration of socio-cultural competence as this type of competence allows students to express themselves and model the role of future teachers. For example, in the classroom in the form of dialogue students experience their future role of a teacher and the professor corrects their style, thus, correcting his individual and personal qualities, forming his sociocultural competence.

The author considers and highlights research by other scientists, such as A. Khutorskoy, A. Ivanitskiy, I. Zhukova. For example, A. Khutorskoy determines competence as totality interrelated qualities of a personality. A. Ivanitskiy considers sociocultural competence as an integral feature of future teachers that determines their capacity to think independently and critically. I. Zurnyaya defines competence as a criterion for the tasks ahead which should correspond teachers as well as their ofprofessional.

It is concluded that sociocultural competence formation will allow and enable future teachers of physics to become professionals.

Key words: competence, sociocultural competence, professionalism.

Постановка проблеми. Глобальні соціально-політичні та соціально-економічні зміни, що відбуваються на теренах нашої країни, викликають необхідність створення адекватної нормативної бази для загальноосвітньої і вищої школи, докорінної реорганізації навчального процесу, модернізації змісту, форм, методів, засобів навчання та педагогічних технологій. Ці перетворення вимагають від майбутнього вчителя фізики бути готовим до інноваційної діяльності та швидкого адаптування, оволодіння та максимальної реалізації своїх професійних та творчих здібностей. Саме тому ми виділяємо соціокультурну компетентність, як одну з головних складових професійної компетентності майбутнього вчителя фізики. Формування та розвиток цієї компетентності, яка є важливою інтегративною характеристикою вчителя, що впливає на якість та продуктивність навчально-освітнього процесу, залишається актуальною проблемою теорії і методики навчання фізики.

Формула соціокультурної компетентності може мати такий вигляд:

$$\begin{array}{l} \text{СОЦІОКУЛЬТУРНА} \\ \text{КОМПЕТЕНТНІСТЬ} \end{array} = \begin{array}{l} \text{МОБІЛЬНІСТЬ} \\ \text{ЗНАННЯ} \end{array} + \begin{array}{l} \text{КРИТИЧНІСТЬ} \\ \text{МИСЛЕННЯ} \end{array} + \begin{array}{l} \text{ГНУЧКІСТЬ} \\ \text{МЕТОДУ} \end{array}$$

Соціокультурна компетентність – це інтегративна характеристика майбутнього вчителя фізики, що визначає його здатність до самостійного і критичного мислення, уміння оцінювати ситуативні особливості навчального процесу з фізики і знаходити відповідні рішення в цих ситуаціях, здатність до рефлексії та уміння прогнозувати характер та перебіг змін навчального процесу з фізики [4].

Аналіз досліджень з вирішення загальної проблеми та виділення невирішених. Вивчення стану дослідження проблеми формування професійної компетентності майбутніх вчителів фізики показало, що вона є актуальною. Про це свідчать роботи С.У. Гончаренка, С.П. Величко, О.І. Іваницького, О.В. Сергєєва, А.В. Хуторського, В.Д. Шарко та ін. Безпосередньо поняття соціокультурної компетентності в загальнопедагогічному та психологічному контекстах розглянула у своїх працях Н. В. Жукова [2]. Також реалізація соціокультурної компетентності у змісті освіти розглядається у працях О.А. Жежера, Н.Б. Крилової, О.І. Валяєва, Н. В. Бодрової та ін. Проте проблема формування

соціокультурної компетентності майбутнього вчителя фізики є актуальною в теорії і методиці навчання фізики.

Враховуючи, що професіоналізм – це особлива властивість людини досягати в певній сфері такого рівня, коли особистісні якості стають професійними [6], формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя фізики є дуже важливим компонентом його професійності та майстерності. Отже, *метою* статті є з'ясування значущості соціокультурної компетентності в професійному становленні майбутнього вчителя фізики.

Виклад основного матеріалу. Соціокультурна компетентність є однією з найголовніших компетентностей у професійному становленні, тобто у вихованні першокласного фахівця, майстра своєї справи. Бо саме ця компетентність, на нашу думку, дає можливість молодому спеціалісту знаходити шляхи вирішення найрізноманітніших питань, що можуть виникнути в процесі його професійно-практичної діяльності.

Вперше поняття «компетентність» було використано у США в 70-х рр. минулого сторіччя у сфері бізнесу, щоб визначити якості успішного професіонала [1]. На сьогоднішній день поняття компетентності не обмежується лише економічною сферою, воно стало загальнолюдським, а особливо широкого використання набуває у сфері наукової діяльності, зокрема, у педагогіці. Не існує загальноприйнятої класифікації компетентностей. Тим паче, більшість науковців, які досліджують цю проблему, пов'язують компетентність з ефективним виконанням якоїсь діяльності або дій.

З метою виділення загальних та індивідуальних характеристик формування соціокультурної компетентності розглянемо детальніше поняття компетенції та компетентності.

А. В. Хуторський визначає компетенцію як сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), що задаються по відношенню до певного кола предметів і процесів і необхідних для якісної продуктивної діяльності щодо них, тобто - це деяка відчужена, задалегідь задана вимога до освітньої підготовки учня [10].

С. Є. Шишов розуміє під терміном загальну здатність і готовність особистості до діяльності, засновані на знаннях і досвіді, отриманих завдяки навчанню. «Компетенція не може бути визначена через якусь суму знань і умінь, оскільки вирішальна роль у її прояві належить обставинам» [12]

Є. Н. Соловова робить акцент на тому, що в основі будь-якої компетенції лежать знання та вміння їх використовувати, але компетенція відрізняється від умінь тим, що завжди пов'язана з психологічною готовністю до співпраці та взаємодії в процесі вирішення різних проблем, з наявністю певних морально- етичних установок і якостей особистості [9].

І. С. Сергеева компетенції підрозділяє на ключові і професійні. На її думку, ключові компетенції складаються з чотирьох елементарних компонентів: інформаційна компетенція - готовність до роботи з інформацією; комунікативна компетенція - готовність до спілкування з іншими людьми (формується на основі інформаційної); кооперативна компетенція - готовність до співпраці з іншими людьми (формується на основі двох попередніх); проблемна компетенція - готовність до вирішення проблем (формується на основі трьох попередніх). З цих елементарних ключових компетенцій формуються складові ключові компетенції [8].

І. А. Зимня визначає такі ключові компетенції: що відносяться до самої людини як до особистості, суб'єкта діяльності, спілкування; що відносяться до соціальної взаємодії людини і соціальної сфери; відносяться до діяльності людини. Компетенція пізнавальної діяльності: постановка і вирішення пізнавальних завдань; нестандартні рішення, проблемні ситуації - їх створення і вирішення; продуктивне і репродуктивне пізнання, дослідження, інтелектуальна діяльність [3].

Тобто, компетенція – це наперед заданий критерій, якому має відповідати вчитель, тобто характеристика його професійності.

Далі розглянемо сутність поняття «компетентність».

На думку А. В. Хуторського, компетентність - це володіння, оволодіння людиною відповідною компетенцією, що містить її особистісне ставлення до неї і предмету діяльності [10].

А. І. Савенков зазначає, що компетентність має свою інтегровану модель, яка містить чотири рівні розвитку: знання та їх організацію; вміння і навички їх використання; інтелектуально-творчий потенціал особистості; орієнтацію на позитивне, емоційно-моральне ставлення до світу. Останнє містить емоційний інтелект - здатність до самомотивації, стійкість до розчарувань, контроль над власними емоційними спалахами, вміння відмовлятися від задовольень, регулювання настрою і вміння не давати переживанням пригнічувати здатність думати, співпереживати, сподіватися [7].

В. Н. Шапалов сформулював таке визначення компетентності: «Компетентність - це здатність, що виникає під час освоєння особистістю соціального досвіду людства, тотожна людській культурі у всій структурній повноті й містить не тільки знаннєву і операціонально-технологічну складову, а й мотиваційну, етичну, соціальну і поведінкову» [11].

І. А. Зимня під компетентністю розуміє «актуальну, сформовану особистісну якість, яка ґрунтується на знаннях; інтелектуально і особистісно-обумовлена соціально-професійна характеристика людини, її особистісна якість» [3].

Компетентність – це міра відповідності критеріям компетенції, ступінь її освоєння, тобто володіння певними компетенціями(навичками та уміннями). Вона є особистісною характеристикою людини. Але знання, навички, уміння, мотиви та можливості розглядаються лише як складові компоненти компетентності, окремо вони не роблять майбутнього вчителя фізики компетентним.

Тобто, для майбутнього вчителя фізики бути професійно компетентним означає швидко оволодівати матеріалом, орієнтуватися у підборі та наданні освітніх послуг для заданої аудиторії, враховуючи всі їхні характеристики та особливості.

Існує два підходи по змісту поняття компетенції. Перший – робить акцент на компетенції, як на інтегральній особистісній характеристиці; другий – на змісті компонентів у цій діяльності, наборі різноманітних аспектів, що дозволяють майстерно досягати поставлених цілей.

Професійна компетентність має свою структуру, до складу якої входять:

- ціннісно-сміслова компетентність;
- соціокультурна компетентність;
- навчально-пізнавальна компетентність;
- інформаційна компетентність;
- комунікативна компетентність;
- соціально-трудова компетентність;
- компетентність особистісного самовдосконалення [5].

У контексті нашого дослідження ми розглянемо соціокультурну компетентність. До складу соціокультурної компетентності входять такі компетенції, що формуються на підставі особистісних та індивідуальних особливостей, а саме:

- концептуальна (наукова), що передбачає розуміння теоретичних основ професії;

- інтерактивна - здатність застосовувати наукові положення на практиці;
- контекстуальна - розуміння соціальних, економічних і культурних особливостей середовища, у якому здійснюється професійна діяльність;
- адаптивна - вміння передбачати зміни, важливі для професійної діяльності, і бути готовим до них;
- компетенція в міжособистісній комунікації.

Майбутній вчитель фізики, завдяки сформованості в нього соціокультурної компетентності, повинен уміти:

- проектувати процес навчання фізики, максимально направляти його на індивідуалізацію навчання, посилення самостійності, творчого підходу в учнів;
- використовувати багатогранність видів та форм діяльності учнів (проектні, індивідуальні, групові заняття, а також самостійна робота з різними джерелами інформації, базами даних, соціальна практика, диференційований освітній простір, класно-кабінетний простір, лабораторії);
- додаткове використання нових видів, форм та засобів динаміки руху знань учнів протягом навчання фізики;
- будувати логіку викладу змісту фізики, виходячи з потреб та можливостей учнів, діагностувати та контролювати розвиток колективу та окремо кожного учня, прогнозувати виникнення труднощів, з'ясувати їх причини та шляхи вирішення;
- використовувати методи та технології навчання фізики, які формують практичні навички збирання та аналізу матеріалу, стимулюють самостійну роботу учнів, закріплюють навички відповідального вибору та діяльності, самоорганізацію учнів, становлення їх ціннісних орієнтирів;
- використовувати в навчальному процесі інноваційні технології навчання фізики;
- забезпечити у процесі навчання фізики формування компетентностей учнів;
- сприяти професійному самовизначенню учнів.

Формування соціокультурної компетентності відбувається шляхом реалізації комплексу соціальних, нормативних, правових та культурних макетів поведінки, мовлення, ціннісних орієнтацій, тобто повного розуміння свого «Я» з позиції професіоналізму вчителя фізики. Отримання максимального результату при формуванні соціокультурної компетентності у вчителів фізики можливе лише через залучення усіх сфер особистості: інтелекту, мотиваційних структур, навичок, поведінки та певних умінь.

Тому доречно використати такий спектр методологічних підходів, при підготовці майбутніх вчителів фізики [6]:

- системний підхід, що відображає закономірності професійної діяльності та причинно-наслідкові зв'язки її становлення;
- компетентнісний підхід в освіті, який ґрунтується на ідеї розвитку цілісної особистості з набором заявлених компетенцій, що передбачає сукупність взаємопов'язаних якостей (знань, умінь, навичок, способів діяльності, особистісного ставлення);
- культурологічний підхід, який відображає аксіологію освіти, що постає засобом трансляції культури та адаптації особистості до умов соціуму, який постійно змінюється;

- соціокультурний підхід, що передбачає створення освітнього середовища, у якому розвиток особистості відбувається в контексті культури з урахуванням конкретних умов життєдіяльності людини.

Вчителі фізики, які оволоділи повною мірою соціокультурною компетентністю, можуть при викладанні нового матеріалу на уроці не механічно збільшувати його обсяг, а шляхом актуалізації опорних знань покращити якість засвоєння його учнями, послідовно переходячи до нового, забарвлюючи його, тим самим інтригуючи учнів, викликаючи в них цікавість та залучаючи їх до діалогу.

Логіка діалогу становить основу формування особистісного мислення, при якому викладач та студент демонструють різні типи мислення та логіки. При цьому одним із завдань навчання постає максимальна активація пізнавальної діяльності студентів через розвиток у них активного, самостійного, творчого мислення. Застосування активних методів навчання сприяє пізнавальній мотивації, що спонукає людину розвивати свої здібності і можливості, справляє визначальний вплив на формування особистості і розкриття її творчого потенціалу. Крім того, активні методи навчання (дискусії, ділові ігри, моделювання виробничих ситуацій тощо) повинні бути орієнтовані на відображення суті професії «вчитель фізики», формувати професійні якості фахівця, бути своєрідним плацдармом, на якому студенти відпрацьовують професійні навички в умовах, наближених до реального навчального процесу. Через дискусійні методи відбувається усвідомлення студентами протиріч, труднощів, пов'язаних з обговорюваною проблемою, забезпечується актуалізація раніше отриманих знань, а також відбувається творче переосмислення можливостей застосування і включення знань у новий контекст, отже, можна стверджувати, що діалогова форма навчання є найбільш оптимальною умовою формування соціокультурної компетенції у майбутніх викладачів фізики.

Наприклад, студенту було задано та конкретизовано певний обсяг роботи, але він повинен оволодіти й самостійним пошуком додаткового матеріалу з заданого питання, впевнено обрати методику вирішення цього питання, та методу його наочного розв'язання. Це надає змогу студенту, як суб'єкту освітньої діяльності, бути повністю незалежним та не обмеженим під час вирішення поставленого завдання. При відповіді на основні запитання, студент не обмежує себе тим спектром інформації, який він отримав із методичної літератури та лекційних занять, а доповнює свою відповідь додатковою інформацією, що показує рівень сформованості в нього певних професійних компетентностей, наводить наочні приклади фізичних явищ та процесів для кращої візуалізації певних понять та термінів. При відповіді, студент, як майбутній вчитель фізики, повинен імітувати роль вчителя, тобто подавати виклад матеріалу так, ніби він викладає його на уроці перед своїми учнями. Вільно володіти матеріалом та впевнено відповідати на різні питання з заданої теми, а також моделювати нестандартні ситуації, бути готовим до будь-яких непередбачуваних подій на уроці фізики. Така модель поведінки добре відображає рівень сформованості у нього саме соціокультурної компетентності, що в подальшому дозволить йому самоствердитися як особистості та бути гарним фахівцем у галузі фізики.

Висновки. Підготовка сучасного вчителя фізики, на нашу думку, повинна орієнтуватися на формування єдності його компетентностей у професійній, соціальній та особистісній сферах. До складу соціокультурної компетентності входять такі компетенції, що формуються на підставі особистісних та індивідуальних особливостей, а саме: концептуальна (наукова), що передбачає розуміння теоретичних основ професії; інтерактивна - здатність застосовувати наукові положення на практиці; контекстуальна - розуміння соціальних, економічних і культурних особливостей середовища, у якому здійснюється професійна діяльність; адаптивна - вміння передбачати зміни, важливі для професійної діяльності, і бути готовим до них; компетенція в міжособистісній комунікації. Формування соціокультурної компетентності відбувається шляхом реалізації комплексу соціальних, нормативних, правових та культурних макетів поведінки, мовлення, ціннісних орієнтацій, тобто повного

розуміння свого «Я» з позиції професіоналізму вчителя фізики. Отримання максимального результату при формуванні соціокультурної компетентності у вчителів фізики можливе лише через залучення усіх сфер особистості: інтелекту, мотиваційних структур, навичок, поведінки та певних умінь. Формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя фізики надасть більше можливостей йому у викладанні свого предмету та значно покращить якість надаваних ним освітніх послуг. Така особистість буде стійкою до нестандартних ситуацій, готовою до вирішення нетривіальних питань і викликів сьогодення, і, найголовніше, завжди залишатиметься компетентним фахівцем.

Продовження дослідження проблеми формування соціокультурної компетентності в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів фізики ми вбачаємо у визначенні і обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов цього формування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Competency – Based Teacher Education: Progress, Problems and Prospects/ Ed.by W.R. Houston, R.V. Hovsman. - Chicago: Science Reaseach Association, 1972, Vol.X. -182 p.
2. Жукова Н.В. Роль внутрєнного, кросскультурного контекста в становленнї личної культури суб'єкта : монографія / Жукова Н.В. – Екатеринбург : Урал. гос. пед. ун-т, 2009. – 212 с.
3. Зимняя И. А. Ключевые компетенции - новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. - 2003. - № 5. - С. 3-10.
4. Іваницький О.І. Формування соціокультурної компетентності майбутнього вчителя фізики на засадах контекстного підходу / О.І. Іваницький // Вісник ЗНУ. - 2010. - №1-С. 155-158.
5. Пан С. Подготовка педагога профильной школы/ С. Пан // Академия образования. – 2004. - №1. - С. 19.
6. Професійна орієнтація: теорія і практика, наукові методи : посібник [для пед. працівників] / за ред. О.В. Мельника. – Івано–Франківськ : «Тіповіт», 2011. – Вип. № 2. – 279 с.
7. Савенков А. И. Исследовательское обучение и проектирование в современном образовании / А. И. Савенков // Исследовательская работа школьников. - 2004. - № 1. - С. 22–31.
8. Сергеев И. С. Как реализовать компетентностный подход на уроке и во внеурочной деятельности : практическое пособие / И. С. Сергеев, В. И. Блинов. - М. : АРКТИ, 2007. – 132 с.
9. Соловова Е. Н. Социокультурная компетенция учителя иностранного языка и пути ее формирования и контроля / Е. Н. Соловова // ELT News&Views. - 2002. - № 4. - С. 17–24.
10. Хуторской А. В. Определение общепредметного содержания и ключевых компетенций как характеристика нового подхода к конструированию образовательных стандартов // Политика в образовании [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.eidos.techno.ru/news/compet/htm>, 2002.
11. Шапалов В. Н. Формирование социально-личностной компетентности учащихся старших классов / В. Н. Шапалов. – Тюмень : ТОГИРРО, 2003. - 44с.
12. Шишов С. Е. Понятие компетенции в контексте качества образования / С. Е. Шишов // Стандарты и мониторинг в образовании. - 1999. - № 2. - С. 41-48.

REFERENCES

1. Competency – Based Teacher Education: Progress, Problems and Prospects/ Ed.by W.R. Houston, R.B. Hovsman. - Chicago: Science Reaseach Association, 1972, Vol.X. , -182 p.
2. Zhukova N.V. Rol' vnutrennego, krosskul'turnogo konteksta v stanovlenii lichnoj kul'tury sub'ekta : monografija / Zhukova N.V. – Ekaterinburg : Ural. gos. ped. un-t, 2009. – 212 p.
3. Zimnjaja I. A. Kljuchevye kompetencii - novaja paradigma rezul'tata obrazovanija / I. A. Zimnjaja // Vysshee obrazovanie segodnja. - 2003. - № 5. - P. 3-10.
4. Ivanic'kij O.I. Formuvannja sociokul'turnoj kompetentnosti majbutn'ogo vchitelja fiziki na zasadah kontekstnogo pidhodu / O.I. Ivanic'kij // Visnik ZNU. - 2010. - №1- P. 155-158.
5. Pan S. Podgotovka pedagoga profil'noj shkoly / S. Pan // Akademija obrazovanija. - 2004 - №1. - P. 19.
6. Profesijna orientacija : teorija i praktika, naukovi metodi : Posibnik [dlja ped. pracivnikov] / za red. O.V. Mel'nika. – Ivano–Frankivs'k : «Tipovit», 2011. – Vip. № 2. – 279 p.
7. Savenkov A. I. Issledovatel'skoe obuchenie i proektirovanie v sovremennom obrazovanii / A. I. Savenkov // Issledovatel'skaja rabota shkol'nikov. - 2004. - № 1. - P. 22–31.
8. Sergeev I. S. Kak realizovat' kompetentnostnyj podhod na uroke i vo vneurochnoj dejatel'nosti : praktičeskoe posobie / I. S. Sergeev, V. I. Blinov. - M. : ARKTI, 2007. – 132 p.
9. Solovova E. N. Sociokul'turnaja kompetencija uchitelja inostrannogo jazyka i puti ee formirovanija i kontrolja / E. N. Solovova // ELT News&Views. - 2002. - № 4. - P. 17–24.
10. Hutorskoj A. V. Opredelenie obshhepredmetnogo sodержanija i ključevyh kompetencij kak harakteristika novogo podhoda k konstruirovaniju obrazovatel'nyh standartov // Politika v obrazovanii [Jelektronnyj resurs]. - Rezhim dostupa : //http://www.eidos.techno.ru/news/compet/htm, 2002.
11. Shapalov V. N. Formirovanie social'no-lichnostnoj kompetentnosti uchashhihsja starshih klassov / V. N. Shapalov. – Tjumen' : TOGIRRO, 2003. - 44p.
12. Shishov S. E. Ponjatje kompetencii v kontekste kachestva obrazovanija / S. E. Shishov // Standarty i monitoring v obrazovanii. - 1999. - № 2. - P. 41-48.

УДК 378.013

СТРУКТУРА ЗМІСТОВО-ОПЕРАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Кара С.І.

Бердянський державний педагогічний університет, вул. Шмідта, 4, м. Бердянськ, Україна

karasvetlana@rambler.ru

У статті розкрито структуру змістово-операційного компонента професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання. Визначено, що складовими елементами змістово-операційного компонента є знання, уміння та навички педагога, його професійно значущі якості. Зроблено висновок про доцільність удосконалення організації процесу професійної підготовки студентів як ефективного засобу формування і закріплення знань, умінь та навичок, форми виховання та становлення особистості майбутніх вчителів фізичного виховання. Якість відбору видів і змісту знань, умінь та навичок, особистісних якостей студента є підґрунтям формування майбутнього фахівця як професіонала.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання, структура змістово-операційного компонента.